

“M’inquieta pensar què pot saber la gent de les vides dels altres”

A ‘Un amor’, Sara Mesa explica la fugida d’una traductora al camp i com fracassa en adaptar-s’hi

JORDI NOPCA
BARCELONA

Quan va publicar *Cicatriz*, Sara Mesa es va trobar “moltes lectores que jutjaven negativament la protagonista”, recorda cinc anys després. La novel·la explicava una relació, primer virtual, més endavant també física, que aconseguia fer trontollar la moral per la seva foscor. Amb *Cara de pan* (2018) va passar una cosa similar: allà explorava les trobades en un parc entre una adolescent rebel i un home estrany i marginal que s’acosta a la seixantena: l’amistat impossible acabava amb una acusació –més infundada que real– de pederàstia. “Em temo que amb *Un amor* passarà el mateix”, avança l’autora sobre el setè llibre que publica a Anagrama en menys d’una dècada.

“La Sara ha treballat quatre anys en aquesta novel·la amb una gran exigència –assegura l’editora Silvia Sesé–. Ha estat una feina exasperant, però el resultat és excepcional”. Mesa explica que el 2017, poc després de publicar els contes de *Mala letra* (2016), ja tenia una primera versió del llibre. “Les coses que hi passaven no estaven absolutament justificades, i és això el que em va encallar –reconeix–. El viatge que plantejo és interior, per això treballo tant el desenvolupament psicològic dels personatges. En aquest sentit soc decimonònica. Els meus llibres, però, són més breus que els dels autors del segle XIX”.

Un amor narra, en menys de 200 pàgines, l’estada d’una jove traductora, la Nat, a La Escapa, un petit nucli rural que té com a veïns el propietari de la casa que lloga, el hippie Peter, l’anciana Roberta –de qui les males veus diuen que és una mica bruixa–, l’alemany Andreas, una família de ciutat que hi passa els caps de setmana i la jove dependenta de la botiga de queviures. “La protagonista decideix anar-se’n a viure al camp per criteris econòmics –diu la novel·lista–. Deixa la traducció comercial per dedicar-se a la traducció literària, però no és un canvi fàcil. La Nat es troba amb una comunitat tancada, i a mesura que va coneixent els veïns el lector pressent que passaran coses, com quan els animals es posen nerviosos perquè s’acosta una tempesta. Més que saber-ho del cert, ho noten al cos”. Igual que

L’escriptora Sara Mesa a l’Hotel Cotton House de Barcelona. CRISTINA CALDERER

passa amb la majoria dels seus llibres previs, *Un amor* vol transmetre “una tensió sostinguda als lectors, però no tant per tenir-los enganxats sinó perquè es mantingui la idea que pot passar-ne alguna”.

Fugida cap a un lloc idíl·lic

La paraula *amor* només apareix al títol. “Hi ha una relació, però no crec que es pugui descriure amb aquesta paraula, i després hi ha el sexe, en què en un determinat moment un personatge fa la proposta d’un intercanvi”, diu Sara Mesa. El lloc on va a parar la traductora Nat no vol exemplificar el camp. “En tot cas, podem parlar de fugida cap a un lloc en principi idíl·lic que resulta no ser-ho –diu–. *Un amor* podria passar a l’escala de veïns d’una ciutat, perquè la meua intenció era retratar, a través d’una tercera persona propera a la protagonista, cauta i recelosa, un grup unit per una sèrie de normes no explícitament escrites”.

Intimitat
«Hi ha una relació, però no crec que es pugui descriure amb la paraula ‘amor’», diu Mesa

La desconfiança cap a la comunitat, que dicta les implícites lleis morals, recorda les individualitats singulars i confrontades amb el món de *Cara de pan* i *Cicatriz*. “Els grups m’incomoden molt –diu Mesa–. No sé si això vol dir que sigui individualista. Quan es formen grups passen coses com ara el repartiment del poder i altres assumpcions”. Tenint en compte que la comunitat d’*Un amor* és petita, el poder té molt a veure amb el coneixement dels secrets dels veïns. “M’inquieta pensar què pot saber la gent de les vides dels altres –diu–. A mesura que la novel·la avança, el relat que la Nat s’ha fet de les coses se li va esmicolant i les seves paranoies creixen”.

Mesa reconeix que, mentre escriu, sovint pensa “en qui té la culpa”. Les respostes que es dona acaben filtrades als textos, que juguen amb l’ambigüitat. A *Un amor* no hi ha ningú que estigui lliure de culpa. “El gos de la Nat és qui

s’emporta la condemna, carrega amb el pes del seu passat i es converteix en una de les empreses fallides de la traductora, juntament amb la de traduir i la de la relació eròtica”. En una de les escenes, breus i laconiques, de la novel·la, una formiga solitària s’allunya de les seves companyes gregàries i empra el camí de la solitud. Així acostumen a ser els personatges de Sara Mesa: deixen el camí pausat i, amb aquest atreviment, desafien el pacte social. “És un llibre influït per la narrativa dels somnis –explica l’escriptora–. Les accions es van embolicant, fins que et trobes que no hi ha sortida possible. En aquest sentit, una de les inspiracions creatives per a *Un amor* va ser un somni recurrent que tenia en què algú entrava a casa meua per mitjà d’alguna mena d’argücia. Aquest algú es dedicava a recórrer el meu pis amunt i avall, entrant a tot arreu on volia, i obrint armaris i calaixos”.